

مقاله کوتاه علمی

اولین گزارش زنبور *Schizoprymnus rimosus* (Hymenoptera: Braconidae) از

ایران

زهرا فعلی کوهیخیلی^۱، جبرائیل رزمجو^{۱*}، محمدرضا دماوندیان^۲ و انیس ابوطالبیان سورشجانی^۱

۱- گروه گیاه‌پزشکی، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران و ۲- گروه گیاه‌پزشکی،

دانشکده علوم زراعی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری، صندوق پستی ۵۷۸، مازندران، ایران

* مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: razmjou@uma.ac.ir

First record of *Schizoprymnus rimosus* (Hymenoptera: Braconidae) from Iran

Zahra Feli Kohikheili¹, Jabraeil Razmjou^{1*}, Mohammad Reza Damavandian² & Anis Aboutaleblian Soureshjani¹

1. Department of Plant Protection, Faculty of Agriculture and Natural Resources, University of Mohagheh Ardabili, Ardabil, Iran & 2. Department of Plant Protection, Sari Agricultural and Natural Resources Science University, Mazandaran, P O. Box 578, Iran.

* Corresponding author, E-mail: razmjou@uma.ac.ir

Abstract

During fauna survey of parasitoids wasps in Ardabil province and surrounding cities at 2019-2020, one species of parasitoids were collected as *Schizoprymnus rimosus* Tobias, 1966 belonging to Braconidae. The parasitoid wasp identified by Dr. Matthias Riedel from Germany. This parasitoid is new for Iranian fauna.

Key words: Parasitoid wasp, Ardabil, Iran

Received: 10 June 2021, Accepted: 26 October 2021

زنبورهای متعلق به بالاخانواده Ichneumonoidea گروه بزرگی بالغ بر ۱۰۰۰۰۰ گونه در جهان را شامل می‌شوند و پارازیتوئید مراحل نابالغ حشرات می‌باشند (Aquino *et al.*, 2010). زنبورهای خانواده Braconidae شامل ۱۰۷۱ جنس و ۱۹۸۰۱ گونه در دنیا می‌باشد (van Achterberg, 2014). بیشتر گونه‌های موجود در خانواده مذکور پارازیتوئید داخلی و خارجی حشرات دوبا لان، پروانه‌ها، سخت بالپوشان، زنبورها و به ندرت عنکبوت‌ها می‌باشند (Çoruh & Kolarov, 2010) که با برنامه‌های کنترل بیولوژیک در سراسر دنیا همراه شده‌اند. شناسایی دشمنان طبیعی اولین و مهم‌ترین قدم در برنامه‌های کنترل تلفیقی آفات به منظور کنترل موفق آفات می‌باشد. در این بررسی نمونه‌برداری و جمع‌آوری زنبورهای پارازیتوئید توسط تور زدن و همچنین جمع‌آوری لارو و شفیره‌های آلوده بید کلم از شهرستان‌های مختلف استان اردبیل و اطراف آن طی سال‌های ۱۳۹۸-۱۳۹۹ انجام شد. زنبورهای جمع‌آوری شده با استفاده از منابع معتبر تا حد امکان شناسایی و سپس به منظور شناسایی قطعی به متخصص خارج از کشور ارسال شدند. نمونه‌های مورد بررسی در بخش حشره‌شناسی دانشگاه محقق اردبیلی نگهداری می‌شوند. در میان زنبورهای جمع‌آوری و شناسایی شده گونه زنبور پارازیتوئید *Schizoprymnus*

rimosus برای فون ایران جدید می‌باشد که مشخصات مرفولوژیک کلیدی آن به همراه اطلاعات تاریخ و محل جمع‌آوری به شرح ذیل ارائه شده است.

گونه *Schizoprymnus rimosus* Tobias, 1966

ویژگی‌های مرفولوژیک

طول بدن حدود ۲/۸-۳/۲ میلی‌متر می‌باشد. فلاژلوم دارای ۱۸ الی ۲۰ بند بوده که بندهای یک سوم انتهایی مربعی شکل می‌باشند. گیجگاه در پشت چشم‌ها متوسط و تقریباً باریک است. طول بخش میانی بدن بیشتر از عرض آن است. پروپودئوم بطور یکنواخت چین‌دار نقطه‌ای به همراه حاشیه‌های طویل و دندانه‌های گرد جانبی است. بخش انتهایی بدن چین‌دار و نقطه‌ای، چین خوردگی متشکل از سلول‌های ریز، در بخش میانی *carapax* تا حدی گرد است. *carapax* در راس خم نیست، دارای برآمدگی‌های صفحه‌ای شکل می‌باشد. غلاف تخم‌ریز ۰/۷۵ برابر ساق پای عقب می‌باشد. بدن و پاها سیاه‌رنگ، ران‌ها سیاه‌رنگ، بال‌ها شفاف و رگ‌بال‌ها در قسمت پایه و میانی بال کمی رنگی است.

اطلاعات جمع‌آوری

این زنبور در دوم شهریور ماه سال ۱۳۹۹ توسط تور زدن از مزرعه کشاورزی دانشگاه محقق اردبیلی از استان اردبیل جمع‌آوری شده است. بر اساس آخرین چک‌لیست زنبورهای Braconidae که توسط Farahani *et al.*, 2016 منتشر گردید، زنبور *Schizoprymnus rimosus* برای اولین بار از ایران گزارش می‌شود.

References

- Achterberg, C. V. (2014) Notes on the checklist of Braconidae (Hymenoptera) from Switzerland. *Mitteilungen der schweizerischen entomologischen Gesellschaft* 87(3/4), 191-213.
- Aquino, D. A., GADDI, A., Hernandez, E. P., & Martinez, J. J. (2010) The types of Braconidae and Ichneumonidae (Hymenoptera: Ichneumonoidea) in the Museo de La Plata, Argentina. *Zootaxa* 2487(1), 43-51.
- Çoruh, S. A. L. I. H. A., & Kolarov, J. A. N. K. O. (2010) Ichneumonidae (Hymenoptera) from Northeastern Turkey. I. *Bulletin of the Natural History Museum* 3, 177-186.
- Farahani, S., Talebi, A. A., & Rakhshani, E. (2016). Iranian Braconidae (Insecta: Hymenoptera: Ichneumonoidea): diversity, distribution and host association. *Journal of Insect Biodiversity and Systematics* 2(1), 1-92.